

CẦU TRÚC DỮ LIỆU VÀ GIẢI THUẬT

CÁC GIẢI THUẬT TÌM KIẾM – SẮP XẾP

MUC TIÊU

- Xác định và phát biểu bài toán tìm kiếm sắp xếp
- Hiểu một số thuật toán tìm kiếm và sắp xếp
- Phân tích ưu điểm và hạn chế của thuật toán tìm kiếm và sắp xếp
- Triển khai, cài đặt các thuật toán với C++
- Biết các thuật ngữ tiếng Anh trong bài toán tìm kiếm và sắp xếp

NỘI DUNG CHƯƠNG IV

I. NHU CẦU TÌM KIẾM, SẮP XẾP
II. CÁC GIẢI THUẬT TÌM KIẾM
III. CÁC GIẢI THUẬT SẮP XẾP
IV. CẦU TRÚC HÀNG ĐỢI ƯU TIÊN

***TRA CỨU THÔNG TIN**

- Từ điển

***TRA CỨU THÔNG TIN**

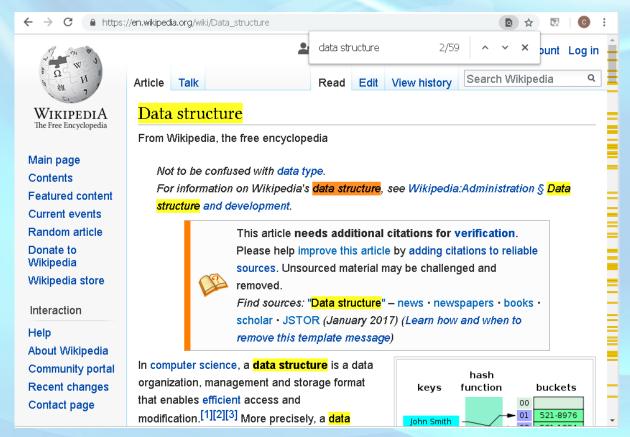
- Truy vấn dữ liệu

***TRA CỨU THÔNG TIN**

- Soạn thảo, tra cứu văn bản

***KÉT XUÁT DỮ LIÊU**

- Sắp xếp các mục từ cho từ điển.
- Sắp xếp danh sách trong các báo cáo tống hợp
- > Sắp xếp để thiết lập thứ tự cho danh sách, làm tăng hiệu quả cho tìm kiếm.

***PHÁT BIỂU BÀI TOÁN**

Cho danh sách A gồm n phần tử a_0 , a_1 , ..., a_{n-1} Tìm phần tử có giá trị khóa là x trong A. Nếu a_i có giá trị khóa là x thì trả về chỉ số i

***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH**

Từ khóa: Linear Search

Điều kiện: Danh sách $A = \{a_0, a_1, ..., a_{n-1}\}$ chưa có thứ tự.

Phân tích: không có thông tin nào ngoài thông tin có được khi so sánh x với giá trị khóa của a;

 $\underline{Y}$ tưởng: duyệt toàn bộ danh sách $\underline{A}$ để xác định $\underline{a_i} = \underline{x}$ và trả về $\underline{i}$ nếu tồn tại $\underline{a_i} = \underline{x}$.

***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH**

Thuật toán:

Đầu vào: Danh sách A có n phần tử, giá trị khóa x cần tìm.

Đầu ra: Chỉ số i của phần tử a_i trong A có giá trị khóa là x. Trong trường hợp không tìm thấy i=-1

***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH** Thuật toán:

```
i \leftarrow 0
while i < n
 if A[i] = x then return i end if
 i ← i+1
end while
return -1
```


***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH**

Quá trình tính toán:

Giả sử $A = \{1,3,2,9,7\}, x = 9.$

Quá trình xác định a; theo thuật toán tìm tuyến tính

***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH**

Quá trình tính toán:

Giả sử $A = \{1,3,2,9,7\}, x = 9.$

Quá trình xác định ai theo thuật toán tìm tuyến tính

***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH**

Quá trình tính toán:

Giả sử $A = \{1,3,2,9,7\}, x = 9.$

Quá trình xác định a; theo thuật toán tìm tuyến tính

***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH**

Quá trình tính toán:

Giả sử $A = \{1,3,2,9,7\}, x = 9.$

Quá trình xác định a; theo thuật toán tìm tuyến tính

***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH**

```
Cài đặt: (trên mảng)
int linearSearch(int A[], int n, int x) {
 int i = 0;
 while (i < n) {
    if (A[i] == x) return i;
    i++;
 return -1;
```


***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH**

```
Cài đặt: (trên danh sách đơn)
Node* linearSearch(List A, int x) {
 Node *p = A.pHead;
 while (p) {
    if (p->info == x) return p;
    p = p->pNext;
 return NULL;
```


***TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH**

Đánh giá:

- Trường hợp tốt nhất (best case): a₀ chứa khóa x
   → số lần lặp là 1 → độ phức tạp hằng số O(1)
- Trường hợp xấu nhất (worst case): A không có phần tử có khóa x → số lần lặp là n → độ phức tạp tuyến tính O(n).
- Trường hợp trung bình (average case): độ phức tạp tuyến tính O(n).

*TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH (cải tiến)

Phân tích: Theo thuật toán tìm tuyến tính:

- Cần phải kiểm tra điều kiện dừng khi xét hết danh sách (i < n)
- Cần phải kiểm tra điều kiện dừng khi tìm thấy phần tử a_i trong vòng lặp
- → Rút gọn điều kiện dừng

*TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH (cải tiến)

Ý tưởng:

- Thêm phần tử a_n có khóa x vào A, khi này A có n+1 phần tử. Phần tử thêm vào được gọi là phần tử cầm canh (lính canh).
- Chỉ cần điều kiện dừng là tìm thấy phần tử a_i có khóa x

*TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH (cải tiến)

Thuật toán:

Đầu vào: Danh sách A có n phần tử, giá trị khóa x cần tìm.

Đầu ra: Chỉ số i của phần tử a_i trong A có giá trị khóa là x. Trong trường hợp không tìm thấy i=-1

*TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH (cải tiến) Thuật toán:

```
i \leftarrow 0, A[n] = x
while A[i] \neq x
 i ← i+1
end while
if (i < n) then return i
else return -1 end if
```


*TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH (cải tiến)

```
Cài đặt: (trên mảng)
int linearSearchA(int A[],int n,int x) {
 int i = 0; A[n] = x;
 while (A[i] != x)
    i++;
 if (i < n) return i;
 else return -1;
```


*TÌM KIẾM TUYẾN TÍNH (cải tiến)

```
Cài đặt: (trên danh sách đơn)
Node* linearSearchA(List A, int x) {
 Node *p = A.pHead, *t = new Node(x);
 AddTail(A, t);
 while (p->info != x) p = p->pNext;
 if (p == A.pTail) return p;
 else return NULL;
```


***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN**

Từ khóa: Binary Search

Điều kiện: Danh sách $A = \{a_0, a_1, ..., a_{n-1}\}$ đã có

thứ tự R

Phân tích: Khi so sánh a_i với khóa x, dựa vào quan hệ thứ tự, có thể quyết định nên xét phần tử kế tiếp ở phần trước (hoặc phần sau) của a_i hay không.

***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN**

Ý tưởng:

- Chọn a_m ở giữa A để tận dụng kết quả so sánh với khóa x. A được chia thành hai phần: trước và sau a_m. Chỉ số bắt đầu, kết thúc của A là I, r
- Nếu x = a_m, tìm thấy và dừng.
- Xét thứ tự x, a_m. Nếu thứ tự này
  - Là M, thì tìm x trong đoạn [I, r] với r=m-1;
  - Ngược lại, tìm x trong đoạn [I, r] với I=m+1.

***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN**

Thuật toán:

Đầu vào: Danh sách A có n phần tử đã có thứ tự n, giá trị khóa x cần tìm.

Đầu ra: Chỉ số i của phần tử a_i trong A có giá trị khóa là x. Trong trường hợp không tìm thấy i=-1

***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN** Thuật toán:

```
1 \leftarrow 0, r \leftarrow n-1
while 1 ≤ r
  m \leftarrow (1 + r) \text{ div } 2
  if x = A[m] then return m end if
  if x \Re A[m] then r \leftarrow m - 1
  else 1 \leftarrow m + 1 end if
end while
return -1
```


***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN**

Quá trình tính toán:

Giả sử $A = \{1,2,3,4,5,7,9\}$, thứ tự $\Re$ là <, phần tử can tim x = 3

***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN**

Quá trình tính toán:

Giả sử $A = \{1,2,3,4,5,7,9\}$, thứ tự $\Re$ là <, phần tử can tim x = 3

$$x=3$$

***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN**

Quá trình tính toán:

Giả sử $A = \{1,2,3,4,5,7,9\}$, thứ tự $\Re$ là <, phần tử cần tìm x = 3

***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN**

```
Cài đặt: (trên mảng, thứ tự R là <)
int binarySearch (int A[], int n, int x){
 int l = 0, r = n-1;
 while (1 <= r) {
    m = (1 + r) / 2;
    if (x == A[m]) return m;
    if (x < A[m]) r = m - 1;
    else l = m + 1;
 return -1;
```


***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN**

Cài đặt: (trên danh sách liên kết)

Tìm kiếm nhị phân trên danh sách liên kết cần một cấu trúc liên kết khác: cây nhị phân tìm kiếm.

***TÌM KIẾM NHỊ PHÂN**

Đánh giá:

- Trường hợp tốt nhất: phần tử cần tìm ở đúng vị trí (I+r) div 2 → số lần lặp là 1 → độ phức tạp hằng số O(1).
- Trường hợp xấu nhất: số lần tìm là số lần chia đôi dãy đến khi dãy tìm kiếm còn 1 phần tử → số lần lặp khoảng log₂(n)+1 → độ phức tạp logarith O(log(n)).
- Trường hợp trung bình: độ phức tạp O(log(n)).

*TÌM KIẾM NỘI SUY

Từ khóa: Interpolation Search

Điều kiện: Danh sách $A = \{a_0, a_1, ..., a_{n-1}\}$ đã có thứ tự R và giá trị khóa được rải đều trên danh sách.

Phân tích: Giá trị khóa rải đều trên danh sách > vị trí am chia danh sách tìm kiếm tương ứng với tỉ lệ giá trị x trong miền giá trị khóa của danh sách tìm kiếm.

***TÌM KIẾM NỘI SUY**

Ý tưởng:

- Thay vì xác định điểm m = (I + r) / 2 như trong tìm kiến nhị phân, xác định nội suy m như sau:

$$m = l + \frac{(r-l) \times (x-A[l])}{A[r] - A[l]}$$

- Các bước còn lại tương tự tìm kiếm nhị phân

***TÌM KIẾM NỘI SUY**

Thuật toán:

Đầu vào: Danh sách A có n phần tử đã có thứ tự n, giá trị khóa x cần tìm.

Đầu ra: Chỉ số i của phần tử a_i trong A có giá trị khóa là x. Trong trường hợp không tìm thấy i=-1

***TÌM KIẾM NỘI SUY** Thuật toán:

```
1 \leftarrow 0, r \leftarrow n-1
while 1 ≤ r
  m \leftarrow 1 + ((r-1)*(x-A[1]) / (A[r]-A[1]))
  if x = A[m] then return m end if
  if x \Re A[m] then r \leftarrow m - 1
  else 1 \leftarrow m + 1 end if
end while
return -1
```


***TÌM KIẾM NỘI SUY**

Quá trình tính toán:

Giả sử $A = \{1,2,3,4,5,7,9\}$, thứ tự $\Re$ là <, phần tử can tim x = 3

$$x=3$$

***TÌM KIẾM NỘI SUY**

Quá trình tính toán:

Giả sử $A = \{1,2,3,4,5,7,9\}$, thứ tự $\Re$ là <, phần tử cần tìm x = 3

***TÌM KIẾM NỘI SUY**

```
Cài đặt: (trên mảng, thứ tự R là <)
int interpolationSearch (int A[],int n,int x){
 int l = 0, r = n-1;
 while (1 <= r) {
    m = 1+(r-1)*(x-A[1])/(A[r]-A[1]);
    if (x == A[m]) return m;
    if (x < A[m]) r = m - 1;
    else l = m + 1;
  return -1;
```


***TÌM KIẾM NỘI SUY**

Đánh giá:

- Trường hợp tốt nhất: phần tử cần tìm ở đúng vị được nội suy → số lần lặp là 1 → độ phức tạp hằng số O(1).
- Trường hợp xấu nhất: giá trị khóa lớn nhất hoặc nhỏ nhất chênh lệch quá lớn so với giá trị kỳ vọng → tìm tuyến tính → độ phức tạp O(n).
- Trường hợp trung bình: độ phức tạp O(log(n)).

***BÀI TẬP**

- 1) Cho danh sách A={1,2,3,4,5,6,100000} được lưu trữ trên mảng.
  - a) Cho biết thuật toán tốt nhất để tìm giá trị x trong A. Vì sao?
  - b) Trình bày từng bước quá trình tìm giá trị x=6 trong A theo thuật toán đã chọn.
  - c) Giả sử A được lưu trữ trên danh sách liên kết đơn. Cho biết thuật toán tốt nhất để tìm giá trị x trong A. Vì sao?

***BÀI TẬP**

2) Viết hàm tìm kiếm phần tử x trên mảng A chứa n số nguyên. Biết A đang có thứ tự > (giảm dần) và chưa biết phân bố giá trị của các phần tử trong A.

***BÀI TẬP**

struct Point {

float x, y; }; Viết hàm tìm kiếm điểm $q(x_q, y_q)$ trong danh sách các điểm A (A được lưu trữ trên mảng) sao cho khoảng cách giữa q và $p(x_p, y_p)$ là nhỏ nhất. Trong đó p là một điểm cho trước (tham số của hàm tìm kiếm). Kết quả trả về là chỉ số của q trong A.

3) Cho cấu trúc điểm trong mặt phẳng như sau: